

LITERATURA A PRAMENY

B

BAJGAR ZDENĚK

Zázraky lidské solidarity: akce Budujeme Slezsko.
[Krásné Pole] 2015.

BALLA JAROMÍR

Pod křídly je Ostrava, Ostrava 1985.

BARTOŠ JOSEF

Odboj proti nacistickým okupantům na severní Moravě,
Šumperk 1975.

BEKKER CAJUS

Luftwaffe, Edinburgh 2001.

BÍLEK JIŘÍ

Kyselá těšínská jablíčka: československo-polské konflikty
o Těšínsko 1919, 1938, 1945, Praha 2018.

BINAR ALEŠ

Military Operations in the Osoblaha Region in Spring 1945,
Slezský sborník 118, 2020, č. 2 (v tisku).

BINAR ALEŠ

Záměry vojenského využití československého opevnění
německým velením na konci druhé světové války,
in: Ozbrojené síly a československý stát, Brno 2020,
s. 240–252.

BORÁK MEČISLAV

Fenomén německé volkslisty, in: Okupace, kolaborace,
retribuce, Praha 2010, s. 111–119.

BORÁK MEČISLAV

Na příkaz gestapa: Nacistické válečné zločiny
na Těšínsku, Ostrava 1990.

BORÁK MEČISLAV

Oskar Schindler ve službách abwehru na Ostravsku,
in: Ostrava: příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy
a Ostravska 21, Ostrava 2003, s. 240–262.

BORÁK MEČISLAV

Transporty do Niska nad Sanem ve světle literatury
a pramenů, in: Ostrava: příspěvky k dějinám a současnosti
Ostravy a Ostravska 22, Ostrava 2005, s. 272–294.

BROULÍK PETR

Osvobození den po dni: 21. dubna dal farář rozhřešení. Blíží
se poslední den?, online [https://www.patriotmagazin.cz/
osvobozeni-den-po-dni-21-dubna-dal-farar-rozhreseni-blizi-
se-posledni-den](https://www.patriotmagazin.cz/osvobozeni-den-po-dni-21-dubna-dal-farar-rozhreseni-blizi-se-posledni-den).

BROULÍK PETR

Osvobození den po dni: 28. dubna. Spoušť, požáry,
zohavená těla vojáků, online: [https://www.patriotmagazin.
cz/osvobozeni-den-po-dni-28-dubna-spoust-pozary-
zohavena-tela-vojaku](https://www.patriotmagazin.cz/osvobozeni-den-po-dni-28-dubna-spoust-pozary-zohavena-tela-vojaku).

BROULÍK PETR

Osvobození den po dni: 29. dubna. Žena v německé
uniformě likviduje nacisty, omylem ji zastřelí Rus, online:
[https://www.patriotmagazin.cz/osvobozeni-den-po-dni-29-
dubna-lide-se-vraceji-do-znicenych-vsi-a-nepoznavaji-je](https://www.patriotmagazin.cz/osvobozeni-den-po-dni-29-dubna-lide-se-vraceji-do-znicenych-vsi-a-nepoznavaji-je).

BŘEZINA ALOIS

Muzeum ostravské operace Kravaře, Ostrava 1976.

BŘEZINA ALOIS

Vzpomínky předsedy rady vysloužilců 5. gardové
novorossijské tankové brigády, plukovníka v záloze
G. F. Kondratěnka, in: Sborník Muzea revolučních bojů
a osvobození v Ostravě 1, Ostrava 1982, s. 97–108.

BŘEZINA ALOIS / ROHEL JAN

Cesty bojovníka budovatele, Ostrava 1984.

BURŠÍK JOSEF

Nelituj oběti, Praha 1992.

BYSTROV VLADIMÍR

Únosy československých občanů do Sovětského svazu
v letech 1945–1955, Praha 2003.

BROŽOVÁ ANEŽKA

Pomníky padlým na Hlučínsku, in: Hlučínsko 1920–2020, Hlučín 2020, s. 106–115.

D

DAŇKO JÁN (ED.)

1. československá smíšená letecká divize v SSSR: sborník vystoupení, referátů a vzpomínek přímých účastníků slavnostního shromáždění při příležitosti 52. výročí vzniku a bojů 1. čs. smld v SSSR o Moravskou bránu 1944–1945, Praha 1998.

DURČÁK JOSEF / OLDŘICH GREGAR

Pohraniční opevnění na Opavsku a Bruntálsku, Opava 1998.

E

EMMERT FRANTIŠEK

Češi ve wehrmachtu: zamlčované osudy, Praha 2005.

F

FALHAUER PATRIK – RYBENSKÝ LUBOMÍR

Za linií: prostor hraničářského pluku 4. Část I Kasárny, Praha 2019.

FIEDLER JIŘÍ

Hájem cestami času: Háj ve Slezsku: příroda, historie, ekonomika, kultura, společnost, Háj ve Slezsku 2012.

FRIEDL JIŘÍ

Češi a Poláci na Těšínsku 1945–1949, Brno 2012.

G

GALATÍK VLASTIMIL / ZONA PAVEL

Československá samostatná tanková brigáda při osvobození polské části Slezska (10. 3. 1945–15. 4. 1945), Slezský sborník 115, 2017, č. 1, s. 99–116.

GAWRECKI DAN

Československo-polský konflikt o Těšínsko v letech 1918–1920, jeho příčiny a následky, in: Rok 1918 w Polsce i państwach sąsiednich. Osemdziesięciolecie zakończenia I wojny światowej z perspektywy śląskiej, Opole 2002, s. 129–138.

GAZDÍK JAN

Oslavy vítězství? Hlavně smutek po padlých kamarádech, online: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/oslavy-vitezstvi-hlavne-smutek-po-padlych-kamaradech/r-4b4078fcd5bc11e399e0002590604f2e>.

GILBERT MARTIN

Churchill: Život Brno 2002.

GLOMEK JIŘÍ

Zaniklé obce vojenského újezdu Libavá. Ostrava 2007.

GRAMIŠ EMANUEL

Účast 1. čs. armádního sboru v SSSR při osvobození Moravy, Vlastivědný věstník moravský 27, 1975, č. 1, s. 17–30.

GRAU KARL FRIEDRICH / SCHLOSSER ERNST

Silesian Inferno: War Crimes of the Red Army on Its March into Silesia in 1945: A Collection of Documents, Valley.

GEORG GUNTER

Last Lauers: The German Defence of Upper Silesia, January–May 1945, Solihull 2002.

H

HAMZA PAVEL

30. duben 1945 u Říšského mostu v centru Ostravy aneb Opravdu Miloš Sýkora?, in: Ostrava: příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska 22, Ostrava 2005, s. 250–271.

HARGREAVES

Richard (2014). Hitler's Final Fortress: Breslau 1945, [bez místa vydání], 2018.

HERAJT TOMÁŠ

Historie policie v letech 1918–1945. Policejní ředitelství v Plzni, Dvůr Králové nad Labem 2010.

HOMAN ALEŠ

Moravská Ostrava jako útočiště uprchlíků z německého a polského záboru na podzim roku 1938, in: Ostrava: příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska 21, Ostrava 2003, s. 221–239.

HORÁKOVÁ JANA / POLÁKOVÁ KAMILA

Historie vzniku fondu vzpomínek pamětníků v Muzeu revolučních bojů a osvobození, Časopis Slezského zemského muzea: série B – vědy historické 60, 2011, č. 3, s. 243–253.

HRADILOVÁ JANA

„Domů do Říše!“ Rok 1938 na Jesenícku ve světle literatury a pramenů SOkA Jeseník, online: https://www.archives.cz/web/resources/soka_jesenik/domu_do_rise.pdf.

HRBEK JAROSLAV A KOL.

Draze zaplacená svoboda: osvobození Československa 1944–1945. Sv. 2, Praha 2009.

CH

CHOCHOLATÝ FRANZ GRÖGER

Bruntál a aktivity 1. čs. samostatné tankové brigády (červen – srpen 1945), online <http://nassmer.blogspot.com/2010/01/bruntal-aktivity-1-cs-samostatne.html>.

J

JAKL TOMÁŠ

Květen 1945 v českých zemích: pozemní operace vojsk Osy a Spojenců, Praha 2004.

JANÁK DUŠAN / KOLÁŘ ONDŘEJ (EDS.)

Lidé z východu: Ukrajinci v českých zemích od roku 1918, Opava 2019.

JENNINGS CHRISTIAN

Flashpoint Trieste: the First Battle of the Cold War, London 2018.

JEREMENKO ANDREJ

Z pamětí maršála Jeremenka: Ostravská operace, Ostrava 1970.

JIRÁSEK ZDENĚK

„Ocelová koncepce“ hospodářství českých zemí 1947–1953, Opava 2014.

JIRÁSEK ZDENĚK – KREML ALEŠ

Průběh osídlování Bruntálska a Krnovska v letech 1948–1960, Slezský sborník 114, 2016, č. 2, s. 57–79.

JIŘÍK KAREL

Osvobození Ostravy: Ve světle vzpomínek a kronik, Ostrava 1965.

JIŘÍK KAREL

Památníky, pomníky a hroby osvoboditelů 1945, Ostrava 1991.

JORDÁN PETR A KOL.

Hrabyně. Hrabyně 2007.

K

KAMINSKI AUGUST

Aus dem Leben eines Ritterkreuzträgers. [Bez místa a data vydání].

KARCH BERNARD

Nation and Loyalty in a German-Polish Borderland: Upper Silesia, 1848–1960, Cambridge 2018.

KERSHAW IAN

Konec: Německo 1944–1945, Brno 2013.

KOLÁŘ ONDŘEJ (ED.),

Jan Rohel: Vzpomínky slezského učitele na léta republiky a okupace 1928–1945, Opava 2019.

KOLÁŘ ONDŘEJ

Podíl domácího odboje a civilistů na bojích tzv. ostravské operace, in: Květnové povstání českého lidu ve dnech 1. – 4. 5. 1945, Přerov 2020, s. 7–15.

KOLÁŘ ONDŘEJ

K vnímání „nepřítele“ a „osvoboditele“ v bojích jara 1945 v paměti českého obyvatelstva Slezska a Ostravska, Historica: Revue pro historii a příbuzné vědy 8, 2018, č. 2, s. 183–196.

KOLÁŘ ONDŘEJ A KOL.

Litultovice 1317–2017, Litultovice 2017.

KOLÁŘ ONDŘEJ

Státní pořádkové složky na Chebsku v době první Československé republiky, Praha 2016.

KOLÁŘ ONDŘEJ

Poválečné vyšetřování tzv. liptaňské tragédie, Historica: Revue pro historii a příbuzné vědy 9, 2018, č. 1, s. 56–73.

KOLÁŘ ONDŘEJ A KOL.

Slezsko znovuzrozené: k 70. výročí návštěvy prezidenta ČSR dr. Edvarda Beneše v Hrabyni, Hrabyně – Opava 2016.

KOLÁŘ ONDŘEJ / KOLÁŘOVÁ IVANA

Čeněk Skrbek, četnický velitel v Hlučíně, Hlučínsko: vlastivědný časopis Muzea Hlučínska 9, 2019, č. 1, s. 28–30.

KONČICKÝ MIKULÁŠ / VRANSKÝ PAVEL

Bez nároku na slávu: vzpomínky mužů, kteří bojovali za svobodné Československo na východní i západní frontě, Ostrava 2015.

KOPECKÝ MILAN

1. československá samostatná brigáda v SSSR. Tankisté československé zahraniční armády na východní frontě v letech 1943–1945, Praha 2001.

KORBELÁŘOVÁ IRENA / ŽÁČEK RUDOLF

Velká Ostrava. 75. výročí sloučení ostravských obcí, Šenov u Ostravy 1999.

KRAVAR ZDENĚK

Heim im Reich aneb na několik let opět „doma v Říši“: Hlučínsko v době nacistického režimu, in: Hlučínsko 1920–2020, Hlučín 2020, s. 96–105.

KRŮL MARTIN / LUSEK JOANNA A KOL.

Čas - místa - lidé: systém nacistických táborů v letech druhé světové války, Český Těšín – Bytom, 2017.

KURAL VÁCLAV

Konflikt místo společenství? Češi a Němci v československém státě (1918–1938), Praha 1993.

L**LAPÁČEK JIŘÍ**

Příspěvek k poznání Přerovského povstání, in: Sborník Státního okresního archivu Přerov 23, Přerov 2015, s. 78–121.

LÁŠEK RADAN / ŠRÁMEK PAVEL (EDS.)

Arm. gen. Ludvík Krejčí. Já se generálem nenarodil: z písemností hlavního velitele čs. armády nejen o roce 1938, Praha 2018.

LÁŠEK RADAN

Jednotka určení SOS. Díl 2, Praha 2007.

M**MATÝSEK JAROMÍR**

Některé aspekty letecké bombardovací ofenzivy a její projevy na Moravě a ve Slezsku za 2. světové války, in: Morava a Slezsko ve vojenských operacích v závěru 2. světové války. Vojensko-historický seminář velitelství 2. armádního sboru. Památník Hrabyně, květen 1995. Brno 1995, s. 67–72.

MOSKALENKO KIRILL

Na jihozápadním směru: Vzpomínky velitele armády. Kniha 2 1943–1945, Praha 1976.

N**NAVRÁTIL BOLESLAV**

O Ostravu se nebojovalo, říká tankista, který dorazil do města jako první, online: https://moravskoslezsky.denik.cz/zpravy_region/rozhovor-historie-osvobozeni-ostravy-tankista-brabec.html.

NEMINÁŘ JIŘÍ

Českoslovenští tankisté z wehrmachtu v Ostravské operaci, Vlastivědné listy Slezska a severní Moravy 41, 2015, č. 1, s. 1–3.

NEMINÁŘ JIŘÍ

Vzpomínky pana Oldřicha Hrachovce, online: <https://www.fronta.cz/vzpominky-pana-hrachovce>.

NEMINÁŘ JIŘÍ

Feldgrau i Battledress: Hlučíňané v československé zahraniční armádě, Slezský sborník 116, 2018, č. 2, s. 75–96.

NE NIČKA LUBOMÍR

Druhá republika na Ostravsku 1938–1939, Opava 2010.

O**OSSADNIK JOSEF**

Land zwischen den Mächten. Das ehemalige Österreichisch-Schlesien („Westerschlesien“) 1740–1945 und die Schlacht von Mährisch-Ostrau vom 16. 3. bis 7. 5. 1945, Bissendorf 2003.

OTIPKA MARTIN (ED.)

Šedesát let ostravsko-opavské operace. Vzpomínky účastníků bojů, Ostrava 2005.

P**PALLAS LADISLAV**

Šlonzáctví a vznik tzv. volkslisty, Slezský sborník 66, 1968, č. 3, s. 327–341.

PAVELČÍKOVÁ NINA

Ostravská oblast v letech nacistické okupace (1938–1945), Opava 1990.

PAVELČÍKOVÁ NINA

Postoje obyvatel Hlučínska v letech politických zvrátů (1930–1945), Slezský sborník 88, 1990, č. 4, s. 280–295.

PAVLÍČEK JAROMÍR

Opavské Slezsko v boji proti nacistické okupaci 1938–1945, Opava 2003.

Pevnosti a opevnění v Čechách, na Moravě a ve Slezsku
Pevnosti a opevnění v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Praha 2002.

PLAČEK VILÉM

Prajzáci 2, aneb, Hlučínsko ve staronové vlasti 1920–1938, Háj ve Slezsku 2007.

PLACHÝ JIŘÍ

Návrat nechtěných spojenců. (Problém repatriace vojáků polské zahraniční armády na Západě do ČSR), Východočeské listy historické 26, 2009, s. 26–49.

POPIOŁEK KAZIMIERZ

Silesia in German eyes, 1939–1945, Katowice 1964.

PRZYBYLOVÁ BLAŽENA A KOL.

Dobojováno!!!, Ostrava 2015.

PRZYBYLOVÁ BLAŽENA / ŠERKA JOSEF

Muži s mocí: portréty starostů Moravské Ostravy 1861–1918. Šenov 1996.

R**RAJLICH JIŘÍ**

První a poslední sestřel 1. čs. smíšené letecké divize v SSSR, Historie a vojenství 56, 2007, č. 4, s. 24–35.

ROSADO JORGE / BISHOP CHRIS

Tankové divize německé armády 1939–1945. Identifikační příručka, Praha 2006.

S

SNYDER TIMOTHY

Cesta k nesvobodě: Rusko, Evropa, Amerika, Praha 2019.

SPICK MIKE

Stíhací esa Luftwaffe: Jagdflieger, jejich bojové umění a taktika, Brno 1999.

SPURNÝ MATĚJ

Nejsou jako my: česká společnost a menšiny v pohraničí (1945–1960), Praha 2011.

STANĚK TOMÁŠ

Odsun Němců z Československa 1945–1947, Praha 1991.
Osvoboditel Ostravy maršál Jeremenko si přes Stalinův zákaz psal válečný deník, online: https://moravskoslezsky.denik.cz/zpravy_region/osvoboditel-ostavy-marsal-geremenko-si-pres-stalinuv-zakaz-psal-valecny-denik.html.

SULDOVSKÝ ANTONÍN

Slovenské národní povstání a Ostrava, Ostrava 1974.

SURALOVÁ HANA

Návrat tankové legendy, online: <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/navrat-tankove-legendy-44262>.

Š

ŠOLC JIŘÍ

Za frontou na východě. Českoslovenští parašutisté ve zvláštních operacích na východní frontě za druhé světové války (1941–1945), Cheb 2003.

ŠOPÁK PAVEL

Kostel sv. Hedviky v Opavě 2, Časopis Slezského zemského muzea. Série B - vědy historické 49, 2000, č. 3, s. 258–271.

ŠTĚPÁN VÁCLAV

Alois Vařejka a jeho doba, Přerov 2007.

ŠTĚPÁN VÁCLAV

Dějiny obce Chuchelné 1349–2009, Opava 2009.

ŠVÁBENICKÝ FRANTIŠEK A KOL.

Troppau 1945. Opava v roce nula, Opava 2016.

T

TVARŮŽEK BŘETISLAV

Operační cíl Ostrava, Ostrava 1973.

V

VACULÍK JAROSLAV

Dějiny volyňských Čechů. Díl 3. (1945–1948), Brno 2001; Bohdan ZILYNSKYJ, Ukrajinci v Čechách a na Moravě, Praha 2002.

VALÍK MATĚJ

Matěj Valík: Německé Opavy sláva a pád (1938–1945), Opava 2016.

VALIŠ ZDENĚK

Velitelství osvobozeného území v dokumentech 1944–1945, Praha 2016.

VAŇOUREK MARTIN

Podplukovník Josef Otisk: „až válka ukáže kvality každého jedince...“, Mohelnice 2012.

VAŇOUREK MARTIN

Hraničáři od Hlučína, Mohelnice 2000.

VÁVROVSKÝ EMIL

Svoboda šla Ostravskem, Ostrava 1965.

VOJTÁŠEK FILIP

Pod palbou hloubkařů: útoky amerických a britských stíhacích letounů na pozemní cíle v českých zemích v letech 1944 a 1945, Paha 2019.

Ž

ŽEBRÁK FRANTIŠEK

Život pod Landekem. Ostrava 2014.

WEBOVÉ STRÁNKY

<http://parabellum-militaria.com>
<http://www.valecnehroby.army.cz>
<https://www.vets.cz>
<https://www.volksbund.de>
<http://www.vrtulnik.cz>

ARCHIVNÍ PRAMENY

Slezské zemské muzeum, podsběrka Novodobé dějiny,
fond vzpomínek
Státní okresní archiv Opava, Archiv města Kateřinky
Zemský archiv Opava, Mimořádný lidový soud Opava

FILMOVÉ DOKUMENTY

Bitva o Ostravsko, TV Polar, Ostrava 2019
Tankisté, Česká televize, Ostrava 2003

VZPOMÍNKY PAMĚTNÍKŮ

Rozhovor autora s paní Libuší Hrabovou 3. 8. 2020
Rozhovor autora s paní Boženou Martiníkovou 7. 6. 2018

POUŽITÉ FOTOGRAFIE

Slezské zemské muzeum, Opava, podsběrka Novodobé
dějiny

ARCHIVNÍ PRAMENY

Bundesarchiv-Militärarchiv, Reichsheer-Heer
Vojenský ústřední archiv-Vojenský historický archiv,
osobní spisy
Státní okresní archiv Opava, fond Okresní národní
výbor Hlučín
Zemský archiv v Opavě, fond Zemský národní výbor,
expozitura Ostrava